

Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδος στις Εξαγωγές Αγροτικών Προϊόντων προς τις Χώρες-Μέλη της ΕΕ & ΟΟΣΑ

Χαλκιάς Ιωάννης

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Καλδέλλη Παρασκευή

Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων: Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών & Μελετών

Περίληψη

Ο προσδιορισμός των ανταγωνιστριών χωρών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη μελέτη της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων, αφού η ανταγωνιστικότητα είναι σχετικό μέγεθος που καθορίζεται πάντοτε σε σύγκριση με τις ανταγωνίστριες χώρες. Αντικείμενο αυτής της μελέτης είναι ο προσδιορισμός των βασικών ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδος στις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων προς τις χώρες-μέλη της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α., με βάση τη σύνθεση του διεθνούς εμπορίου το 2011. Από την ανάλυση του ανταγωνισμού 67 αγροτικών προϊόντων, που αντιπροσωπεύουν το 91,2% των συνολικών εξαγωγών του αγροτικού τομέα, προέκυψε ότι η Ισπανία και η Ιταλία είναι οι κύριοι ανταγωνιστές της Ελλάδος και αντιπροσωπεύουν το 31,2% του συνολικού ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Από τις 10 κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες, οι επτά είναι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Ην. Βασίλειο και Αυστρία), και καταλαμβάνουν την 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η, 7^η και 10^η θέση, αντίστοιχα, στη γενική κατάταξη των ανταγωνιστριών χωρών.

Λέξεις κλειδιά

ανταγωνίστριες χώρες, δείκτες ανταγωνισμού.

1. Εισαγωγή

Η μελέτη της εξέλιξης της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων βασίζεται στον προσδιορισμό των ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδος, αφού η ανταγωνιστικότητα είναι σχετικό μέγεθος που καθορίζεται σε σύγκριση με τις ανταγωνίστριες χώρες. Γι' αυτό και προκύπτει η ανάγκη σταθμίσεως των ανταγωνιστριών χωρών με ένα συντελεστή που θα εκφράζει τη σχετική σημασία τους για την Ελλάδα.

Αντικείμενο αυτής της μελέτης είναι ο προσδιορισμός των βασικών ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδος στις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων προς τις χώρες-μέλη της

Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ο.Ο.Σ.Α., με βάση τη σύνθεση του διεθνούς εμπορίου το 2011. Οι ανταγωνίστριες χώρες κατατάσσονται με βάση το «βαθμό ανταγωνισμού», δηλαδή την έκταση του ανταγωνισμού που αντιπροσωπεύουν για τη χώρα μας. Ο βαθμός του ανταγωνισμού υπολογίζεται τόσο για κάθε προϊόν χωριστά, όσο και για το σύνολο των αγροτικών προϊόντων. Ο προσδιορισμός των ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδος για κάθε μεμονωμένο προϊόν ενδιαφέρει κυρίως τον εξαγωγέα, την επιχείρηση και όλους όσους ασχολούνται με την εξαγωγή του συγκεκριμένου προϊόντος. Σε μακροοικονομικό, όμως, επίπεδο και ειδικότερα για τη χάραξη της αγροτικής και εξαγωγικής πολιτικής, το ενδιαφέρον συγκεντρώνεται στον προσδιορισμό των ανταγωνιστριών χωρών και της σχετικής σημασίας τους, για το σύνολο των ελληνικών εξαγωγών του αγροτικού τομέα και για μεγάλες ομάδες προϊόντων (γαλακτοκομικά, φρούτα και λαχανικά, δημητριακά, κλπ.).

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για τον προσδιορισμό των συντελεστών, που εκφράζουν την έκταση του ανταγωνισμού έχει ως εξής: Εξετάστηκε ο ανταγωνισμός σε 67 προϊόντα που αντιπροσωπεύουν το 91,2% των συνολικών εξαγωγών του αγροτικού τομέα. Στη συνέχεια, για κάθε προϊόν, αναζητήθηκαν οι ανταγωνίστριες χώρες στις πέντε πρώτες χώρες - αγορές της Ελλάδος στην Ε.Ε. και ΟΟΣΑ, και υπολογίστηκε η συνολική σχετική σημασία τους ανάλογα με το μερίδιο αγοράς τους και τη συμμετοχή της κάθε χώρας-πελάτη στις ελληνικές εξαγωγές του προϊόντος. Ως ανταγωνίστριες χώρες θεωρήθηκαν οι πέντε πρώτοι προμηθευτές του συγκεκριμένου προϊόντος σε κάθε μία από τις πέντε πρώτες αγορές της Ελλάδος για το προϊόν αυτό. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εξέταση του ανταγωνισμού περιορίστηκε στις πέντε πρώτες χώρες-πελάτες διότι στα περισσότερα προϊόντα η αγορά εξαντλείται στις πέντε πρώτες αγορές.

Το ίδιο συμβαίνει και με τις ανταγωνίστριες χώρες, αφού στις περισσότερες αγορές η προσφορά ενός προϊόντος συγκεντρώνεται στους πέντε πρώτους προμηθευτές. Με άλλα λόγια στα περισσότερα προϊόντα βρέθηκε ότι οι πέντε πρώτοι πελάτες απορροφούν πάνω από το 90% της αξίας εξαγωγής του προϊόντος και στις περισσότερες αγορές οι πέντε πρώτοι προμηθευτές προσφέρουν πάνω από το 90% της αξίας της συνολικής αγοράς ενός προϊόντος.

Τέλος, οι συνολικοί δείκτες υπολογίστηκαν με πρόσθεση των ατομικών συντελεστών ανταγωνισμού της κάθε χώρας για κάθε προϊόν, αφού σταθμίστηκαν με τη σημασία του κάθε προϊόντος στις ελληνικές εξαγωγές. Οι τελικοί συντελεστές ανταγωνισμού

όλων των χωρών εκφράστηκαν ως ποσοστό του «συνολικού ανταγωνισμού» της Ελλάδος, όπως υπολογίστηκε με την παραπάνω μέθοδο. Τα ποσοστά αυτά είναι και οι συντελεστές που μετρούν τη συμμετοχή κάθε χώρας στο συνολικό ανταγωνισμό που αντιμετωπίζει η χώρα μας στα αγροτικά προϊόντα στις αγορές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας & Ανάπτυξης.

2. Στατιστικά Δεδομένα και Μέθοδος Κατασκευής Δεικτών

2.1 Στατιστικά Δεδομένα

Τα στατιστικά δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν αναφέρονται στις εξαγωγές της Ελλάδος και των ανταγωνιστριών χωρών του έτους 2011. Από το σύνολο των χωρών-πελατών της Ελλάδος, εξετάστηκαν μόνο εκείνες που είναι μέλη της Ε.Ε. ή του Ο.Ο.Σ.Α. Ο προσδιορισμός του ανταγωνισμού μόνο στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ο.Ο.Σ.Α. κρίθηκε σκόπιμος για δύο κυρίως λόγους.

Ο πρώτος λόγος είναι ότι οι χώρες της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α. απορροφούν περίπου το 75% των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων της χώρας μας. Έτσι, οι αγορές αυτές αποτελούν το καλύτερο «δείγμα» αγορών για την εξέταση του ανταγωνισμού του αγροτικού τομέα στις ανεπτυγμένες οικονομίες.

Ο δεύτερος, και ίσως ο κυριότερος, λόγος είναι ότι στις χώρες αυτές και κυρίως στην Ε.Ε. εντοπίζονται τα βασικά προβλήματα ανταγωνιστικότητας, όπως δείχνει η υποχώρηση της συμμετοχής των περιοχών αυτών στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών αγροτικών προϊόντων τα τελευταία χρόνια.

Ως εκ τούτου, η καταγραφή του ανταγωνισμού στην ευρύτερη αγορά της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α. και η προώθηση των εξαγωγών θα βασιστεί στα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα ή αντίθετα στον έλεγχο και περιορισμό των συγκριτικών μειονεκτημάτων. Επομένως, οποιαδήποτε προσπάθεια χάραξης πολιτικής για την προώθηση των εξαγωγών προαπαιτεί τη γνώση των ανταγωνιστών.

Με βάση τις παραπάνω παρατηρήσεις, και λαμβάνοντας υπόψη την αξιοπιστία και ομοιογένεια των στατιστικών στοιχείων του εξωτερικού εμπορίου των χωρών-μελών της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α., οι αγορές αυτές είναι η καταλληλότερη γεωγραφική περιοχή για τον προσδιορισμό των βασικών ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδος στις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων. Έτσι, τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης καλύπτουν μόνο τον ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν τα ελληνικά προϊόντα στις αγορές των χωρών-μελών της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α., που όμως δεν απέχει της

πραγματικότητας αφού όπως προαναφέρθηκε οι χώρες αυτές είναι οι κύριοι πελάτες των ελληνικών εξαγωγών.

Θα πρέπει να σημειωθεί, τέλος, ότι η μέθοδος της μελέτης δεν λαμβάνει υπόψη τα ποιοτικά στοιχεία του ανταγωνισμού. Πιο συγκεκριμένα, προϊόντα που εμφανίζονται ίδια στις στατιστικές διαφέρουν ποιοτικά και επομένως δεν ανταγωνίζονται πλήρως το ένα το άλλο. Όμως, οι ποιοτικές αυτές διαφορές δεν είναι δυνατό να ληφθούν υπόψη αφού οι διεθνείς στατιστικές, που είναι και οι μόνες πηγές δεδομένων για αυτού του είδους τις μελέτες, διακρίνουν τα προϊόντα με βάση την περιγραφή τους και τον αντίστοιχο κωδικό αριθμό. Έτσι, ο προσδιορισμός του ανταγωνισμού περιορίζεται μόνο στους μετρήσιμους παράγοντες που στη μελέτη αυτή είναι τα ποσοστά των ξένων αγορών που κατέχουν τα προϊόντα της Ελλάδος και των ανταγωνιστών της .

2.2 Υπολογισμός Δεικτών Ανταγωνισμού

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, ο δείκτης ανταγωνισμού για κάθε χώρα υπολογίστηκε ως εξής: Για κάθε προϊόν υπολογίστηκε ο δείκτης ανταγωνισμού κάθε χώρας (από τις προμηθεύτριες), ως το άθροισμα των γινομένων του μεριδίου της σε κάθε αγορά (χώρα-πελάτη) επί το ποσοστό της συμμετοχής της αγοράς αυτής στις συνολικές εξαγωγές της Ελλάδας στο προϊόν αυτό. Δηλαδή, χρησιμοποιήθηκε ο τύπος:

$$c_i^k = \sum_{j=1}^5 m_{ij}^k x_j^k$$

όπου:

c_i^k = ο βαθμός ανταγωνισμού της χώρας i στο προϊόν k

m_{ij}^k = το μερίδιο της χώρας i στις εισαγωγές της χώρας j για το προϊόν k

x_j^k = η συμμετοχή της χώρας j στις ελληνικές εξαγωγές του προϊόντος k

Από το λόγο έκαστου από τους παραπάνω δείκτες ως προς το άθροισμα τους, προκύπτει το ποσοστό ανταγωνισμού κάθε χώρας για το συγκεκριμένο εξαγόμενο προϊόν. Δηλαδή, για n ανταγωνίστριες χώρες στο προϊόν k , ο λόγος

$$\left(\frac{c_i^k}{\sum_{i=1}^n c_i^k} \right) \cdot 100$$

δίνει το ποσοστό ανταγωνισμού της χώρας i στο προϊόν k

Ο δείκτης ανταγωνισμού της κάθε χώρας συνολικά για όλα τα αγροτικά προϊόντα, υπολογίστηκε ως το άθροισμα των επί μέρους δεικτών για κάθε προϊόν σταθμισμένων με το ποσοστό συμμετοχής του κάθε προϊόντος στις συνολικές ελληνικές εξαγωγές, δηλαδή με τον τύπο:

$$c_i = \sum_{k=1}^{67} c_i^k x^k$$

όπου:

c_i^k = ο βαθμός ανταγωνισμού της χώρας i στο προϊόν k

x^k = η συμμετοχή του προϊόντος k στις συνολικές ελληνικές εξαγωγές

Ο τελικός δείκτης ανταγωνισμού για κάθε χώρα υπολογίστηκε ως ποσοστό του «συνολικού ανταγωνισμού» της Ελλάδας με τον τύπο:

$$c_i^* = \left(\frac{c_i}{\sum c_i} \right) \cdot 100$$

όπου:

c_i^* = ο «ομαλοποιημένος» τελικός δείκτης

c_i = ο δείκτης που ορίστηκε στην προηγούμενη παράγραφο

3. Αποτελέσματα

3.1 Σύνολο Αγροτικών Προϊόντων

Οι 30 πρώτες ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδος, στα αγροτικά προϊόντα, παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.1.

Πίνακας 3.1 Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδος στα Αγροτικά Προϊόντα το 2011 (Κατηγορίες Τ.Τ.Δ.Ε.: 0, 1, 4)

Α/Α	Ανταγωνίστρια Χώρα	Ποσοστό (%)	Προοδευτικό
		Συνολικού Ανταγωνισμού	Αθροίσμα (%)
1	Ισπανία	20,7%	20,7%
2	Ιταλία	10,5%	31,2%
3	Γαλλία	9,3%	40,5%
4	Ολλανδία	8,8%	49,4%
5	Γερμανία	7,7%	57,1%
6	Τουρκία	3,4%	60,5%
7	Μ.Βρετανία	2,7%	63,2%
8	ΗΠΑ	2,0%	65,3%
9	Καναδάς	1,9%	67,2%
10	Αυστρία	1,8%	69,0%
11	Βέλγιο	1,7%	70,7%
12	Ρουμανία	1,7%	72,3%
13	Νότιος Αφρική	1,6%	73,9%
14	Ιρλανδία	1,6%	75,5%
15	Κίνα	1,3%	76,8%
16	Ουγγαρία	1,3%	78,1%
17	Πολωνία	1,3%	79,4%
18	Πορτογαλία	1,2%	80,5%
19	Δανία	1,2%	81,7%
20	Μαρόκο	1,2%	82,9%
21	Χιλή	1,1%	84,0%
22	Σουηδία	1,1%	85,1%
23	Τσεχία	1,0%	86,1%
24	Περού	0,9%	87,0%
25	Λιβανός	0,8%	87,8%
26	Βραζιλία	0,8%	88,6%
27	Αυστραλία	0,8%	89,4%
28	Τυνησία	0,7%	90,1%
29	Βουλγαρία	0,6%	90,7%
30	Λουξεμβούργο	0,6%	91,3%
Σύνολο (86 χώρες)		100,0%	100,0%
Χώρες Ε.Ε.		74,7%	
Χώρες Ο.Ο.Σ.Α.		81,7%	

Οι χώρες αυτές καλύπτουν το 91,3% του «συνολικού ανταγωνισμού» της χώρας μας. Το υπόλοιπο 8,7% του συνολικού ανταγωνισμού μοιράζεται σε 56 άλλες χώρες.

Η Ισπανία είναι η πρώτη ανταγωνίστρια μας στα αγροτικά προϊόντα και καλύπτει πάνω από το ένα πέμπτο (20,7%) του συνολικού ανταγωνισμού, έναντι 10,5% της δεύτερης χώρας που είναι η Ιταλία. Ακολουθούν η Γαλλία (9,3%), η Ολλανδία (8,8%), η Γερμανία (7,7%), η Τουρκία (3,4%), η Μ. Βρετανία (2,7%), οι Η.Π.Α. (2%), ο Καναδάς (1,9%) και η Αυστρία (1,8%). Οι δέκα πρώτες ανταγωνίστριες χώρες καλύπτουν το 69% του συνολικού ανταγωνισμού στα αγροτικά προϊόντα και οι είκοσι πρώτες το 82,9%.

Οι χώρες της Ε.Ε. αντιπροσωπεύουν το 74,7% του ανταγωνισμού στα αγροτικά προϊόντα και οι χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ το 81,7%. Έτσι, οι χώρες-μέλη της Ε.Ε. εκτός από κύριοι πελάτες, είναι και οι βασικοί ανταγωνιστές μας.

3.2 Ανάλυση Ανταγωνισμού κατά Προϊόν

Από τα αναλυτικά στοιχεία του Πίνακα 3.2 που παρουσιάζει τους δείκτες ανταγωνισμού για κάθε ένα από τα 67 εξεταζόμενα αγροτικά προϊόντα, προκύπτουν τα εξής:

Η Ισπανία εμφανίζεται ως ο βασικότερος ανταγωνιστής της χώρας μας στα άλλα νωπά ή σε απλή ψύξη, λοιπά παρασκευασμένα λαχανικά, παρθένο ελαιόλαδο και πορτοκάλια, που λόγω του σημαντικού ποσοστού τους στις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων δίνουν στην Ισπανία υψηλό συντελεστή ανταγωνισμού. Επίσης, η Ισπανία είναι ο κυριότερος ανταγωνιστής στις φράουλες, στα μανταρίνια, κλάσματα & μίγματα από ελιές, πεπόνια, σουπιές, χταπόδια & καλαμάρια κατεψυγμένα, άλλο ελαιόλαδο και κλάσματα του, πίτες & υπολείμματα από έλαιο-σπόρους και άλλα μαλάκια & υδρόβια ασπόνδυλα.

Η Ιταλία είναι ο πρώτος ανταγωνιστής στα νωπά φρούτα με κουκούτσια, κρασιά, άλλα νωπά φρούτα, αποστάγματα & οينوπνευματώδη ποτά, άλλες ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες, ρύζι και ντομάτες παρασκευασμένες ολόκληρες.

Η Γαλλία είναι ο πρώτος ανταγωνιστής στα μακαρόνια & όμοια προϊόντα, λοιπά προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής & μπισκοτοποιίας, μείγματα για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας & ζαχαροπλαστικής και ψάρια ζωντανά.

Η Ολλανδία στα λοιπά τυριά, σταφύλια, άλλα νωπά λαχανικά, λοιπά ζαχαρώδη παρασκευάσματα, αγγούρια & αγγουράκια νωπά ή σε απλή ψύξη και παιδικές

τροφές (συσκευασίες για λιανική πώληση), και η Γερμανία στα γιαούρτια, ψάρια καπνιστά, μείγματα φρούτων ή άλλων φυτών παρασκευασμένα, μπύρα, φυτικά λίπη & λάδια, μπισκότα & γκοφρέτες, παγωτά, παρασκευάσματα διατροφής με κακάο και ξύδια.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι παραδοσιακοί ανταγωνιστές της χώρας μας στα αγροτικά προϊόντα διατηρούν τις πρώτες θέσεις στον πίνακα του ανταγωνισμού, πέντε από τους οποίους (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Ολλανδία και Γερμανία) καλύπτουν το 57,1% του συνολικού ανταγωνισμού στις αγορές των χωρών-μελών της Ε.Ε. και του Ο.Ο.Σ.Α.

Πίνακας 3.2: Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδας στα Αγροτικά Προϊόντα: Ανάλυση κατά προϊόν

α/α	ΤΤΔΕ	ΠΡΟΙΟΝ	Αξία Εξαγωγών 2011 (εκ. €)	Ποσοστό % Συνόλου Ελλ. Εξαγ. 2011 *	Πέντε Πρώτοι Πελάτες (μέλη ΕΕ & ΟΟΣΑ) 2011: % Συμμετοχή	Πέντε Πρώτες Ανταγωνίστριες Χώρες (Ποσοστό % Συνολικού Ανταγωνισμού)	α/α	ΤΤΔΕ
1	03418	Άλλα ψάρια, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	452,6	2,97%	ITA(46), ESP(13), FXX(12), PRT(6), GBR(6)	ESP(38), FXX(21), NLD(9), GBR(9), HRV(5)	1	03418
2	05679	Λοιπά λαχανικά, παρασκευασμένα ή διατηρημένα	264,4	1,74%	USA(22), DEU(17), ITA(7), AUS(7), GBR(5)	ESP(35), FXX(14), ITA(12), PER(11), NLD(7)	2	05679
3	05895	Βερούκοκα, κεράσια και ροδάκινα	251,2	1,65%	DEU(27), FXX(11), GBR(10), POL(6), ITA(5)	HUN(19), DEU(18), ESP(15), LUX(13), ITA(12)	3	05895
4	02499	Λοιπά τυριά	234,2	1,54%	DEU(30), GBR(13), ITA(11), SWE(8), CYP(7)	NLD(28), FXX(21), DEU(17), IRL(9), ITA(8)	4	02499
5	42141	Παρθένο ελαιόλαδο	211,1	1,39%	ITA(62), DEU(8), USA(5), CAN(4), RUS(3)	ESP(71), ITA(18), TUN(8), MAR(1), PRT(1)	5	42141
6	12220	Τσιγάρα	180,6	1,19%	NLD(13), BGR(10), TUR(9)	LBN(21), DEU(19), POL(17), CZE(12), IRQ(11)	6	12220
7	12110	Καπνά χωρίς αφαίρεση των μίσχων	164,7	1,08%	BGR(22), BEL(20), NLD(10)	FYR(17), ITA(15), BRA(14), BGR(13), LBN(13)	7	12110
8	05711	Πορτοκάλια, νωπά ή αποξηραμένα	145,9	0,96%	ROM(18), DEU(11), POL(8), HUN(8)	ESP(65), DEU(13), NLD(8), ITA(7), TUR(4)	8	05711
9	09899	Λοιπά παρασκευάσματα διατροφής	113,9	0,75%	CYP(10), SWE(9), CHE(8), FIN(6), AUS(6)	IRL(23), DEU(21), SGP(11), GBR(9), SWE(6)	9	09899
10	05751	Σταφύλια, νωπά	104,3	0,68%	DEU(36), GBR(21), NLD(19), SWE(3), FIN(3)	NLD(25), ZAF(17), ITA(16), CHL(15), ESP(14)	10	05751
11	05793	Φρούτα με κουκούτσι, νωπά	98,6	0,65%	DEU(14), ROM(10), NLD(6)	ITA(34), ESP(31), FXX(8), ZAF(7), CHL(7)	11	05793
12	04110	Σίταρι σκληρό, ανάλεστο	91,7	0,60%	ITA(85), TUR(2), BEL(2)	CAN(46), USA(23), FXX(15), AUS(14), ITA(1)	12	04110
13	05671	Λαχανικά, καρποί και φρούτα και βρώσιμα μέρη φυτών	74,4	0,49%	DEU(34), USA(22), GBR(8), ROM(4), ITA(4)	TUR(24), MEX(19), NLD(16), ESP(8), IND(8)	13	05671
14	06129	Ζάχαρη (άλλη σε στερεή κατάσταση)	71,4	0,47%	BGR(86), CZE(5), GBR(3), CYP(2), FXX(2)	ROM(35), DZA(22), CYP(13), XS(13), POL(3)	14	06129
15	11217	Κρασιά από νωπά σταφύλια	60,9	0,40%	DEU(45), USA(10), FXX(8), CYP(5), CAN(4)	ITA(41), FXX(25), ESP(15), USA(4), AUS(3)	15	11217
16	02231	Γιαούρτια	53,3	0,35%	GBR(28), ITA(21), DNK(9), DEU(9), CYP(6)	DEU(41), FXX(22), AUT(13), BEL(6), POL(4)	16	02231
17	05752	Σταφίδες	53,0	0,35%	GBR(35), DEU(29), NLD(10), AUS(8), TUR(3)	TUR(61), USA(20), CHN(6), CHL(4), NLD(3)	17	05752
18	05798	Άλλα φρούτα, νωπά	51,2	0,34%	DEU(6), ROM(6)	ITA(26), NLD(24), CZE(16), ESP(16), BEL(15)	18	05798
19	11249	Αποστάγματα και οινόπνευματώδη ποτά	48,6	0,32%	DEU(50), CZE(5), FXX(4), NLD(3)	ITA(36), FXX(18), IRL(11), NLD(11), GBR(11)	19	11249
20	05673	Άλλες ντομάτες, παρασκευασμένες ή διατηρημένες	47,3	0,31%	GBR(30), NLD(22), DEU(10), POL(8), ITA(6)	ITA(37), ESP(22), PRT(17), CHN(13), USA(7)	20	05673
21	05459	Άλλα λαχανικά, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	47,1	0,31%	DEU(46), ITA(10), CZE(7), AUT(7), GBR(6)	NLD(41), ESP(34), ITA(10), DEU(5), FXX(5)	21	05459
22	04231	Ρύζι, μισολευκασμένο ή λευκασμένο, ή στιλβωμένο, κλπ (οχι θραύσματα)	46,5	0,31%	POL(26), ROM(19), BGR(13), HUN(12), NLD(4)	ITA(41), BGR(14), DEU(13), KHM(8), ESP(7)	22	04231
23	05794	Φράουλες, νωπές	35,4	0,23%	ITA(16), BGR(6), HUN(5)	ESP(55), DEU(13), FXX(13), AUT(8), NLD(6)	23	05794
24	04830	Μακαρόνια, σπαγγέτι και όμοια προϊόντα	34,4	0,23%	ITA(34), BGR(7), JPN(7), CYP(6)	FXX(55), ITA(19), XS(6), CHN(6), SVN(4)	24	04830
25	03530	Ψάρια καπνιστά (περιλαμβάονται & φιλέτα)	33,8	0,22%	NLD(98), ROM(1), ITA(1)	DEU(40), SWE(29), TUR(12), DNK(11), BEL(7)	25	03530
26	11102	Νερά (μεταλλικά και αεριούχα) με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών	33,5	0,22%	CYP(57), ITA(12), BGR(12), ROM(10), MLT(4)	AUT(33), SGP(16), GBR(10), ROM(9), TWN(8)	26	11102
27	04849	Λοιπά προϊόντα αρτοποι., ζαχαροπλ. ή μπισκοτοποιίας	33,2	0,22%	DEU(37), CYP(27), BGR(7), ROM(4), ESP(3)	FXX(18), BEL(17), DEU(17), ITA(14), NLD(9)	27	04849
28	05712	Μανταρίνια, Κλημεντίνες, νωπά ή αποξηραμένα	32,0	0,21%	ROM(22), BGR(9), DEU(9)	ESP(39), TUR(38), ITA(15), DEU(5), NLD(2)	28	05712
29	04850	Μείγματα για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας & ζαχαροπλαστικής	32,0	0,21%	DEU(60), NLD(7), CYP(7), GBR(4), CAN(2)	FXX(46), BEL(18), AUT(15), GBR(7), DEU(5)	29	04850
30	06229	Ζαχαρώδη παρασκευάσματα (λοιπά)	29,1	0,19%	DEU(27), POL(7), CYP(7), FXX(6), ITA(6)	NLD(23), BEL(23), DEU(21), ESP(14), CHE(7)	30	06229
31	05730	Μπιανέες, (περιλ. των Αντιλλών), νωπές ή αποξηρ.	28,4	0,19%	BGR(61), ROM(28), CYP(11)	CZE(31), ITA(27), (24), SVN(9), HUN(5)	31	05730
32	05839	Λοιποί καρποί και φρούτα άψητα	28,2	0,18%	DEU(32), FXX(13), GBR(9), POL(8), NLD(7)	POL(20), NLD(18), CAN(14), XS(13), BEL(12)	32	05839
33	05810	Γλυκά κουταλιού, μαρμελάδες και λοιπά	27,5	0,18%	TUR(8), DEU(6)	BEL(23), DEU(20), ITA(18), FXX(13), AUT(10)	33	05810
34	05897	Μείγμ. φρούτων ή άλλων φυτών, παρασκ. ή διατηρ.	27,3	0,18%	DEU(37), GBR(12), JPN(11), ITA(6), NLD(6)	DEU(17), AUT(16), CHN(16), NLD(13), ITA(12)	34	05897
35	42149	Λάδια, κλάσματα & μίγμ. από ελιές άλλα των 421.41 & 421.42	25,5	0,17%	ITA(67), ESP(4), BGR(4), USA(2), CHN(2)	ESP(84), ITA(8), PRT(4), CZE(2), MAR(1)	35	42149

(συνεχίζεται)

Πίνακας 3.2: Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδας στα Αγροτικά Προϊόντα: Ανάλυση κατά προϊόν (συνέχεια)

α/α	ΤΤΔΕ	ΠΡΟΙΟΝ	Αξία Εξαγωγών 2011 (εκ. €)	Ποσοστό % Συνόλου Ελλ. Εξαγ. 2011 *	Πέντε Πρώτοι Πελάτες (μέλη ΕΕ & ΟΟΣΑ) 2011: % Συμμετοχή	Πέντε Πρώτες Ανταγωνίστριες Χώρες (Ποσοστό % Συνολικού Ανταγωνισμού)	α/α	ΤΤΔΕ
36	05791	Πεπόνια, νωπά	24,0	0,16%	DEU(30), ITA(10), POL(9), ROM(6), NLD(6)	ESP(43), NLD(22), ITA(9), BRA(8), FXX(6)	36	05791
37	12120	Καπνά με μερική ή ολική αφαίρεση των μίσχων	23,6	0,16%	NLD(24), USA(5), DEU(3)	BRA(54), USA(20), IND(8), MOZ(6), TZA(5)	37	12120
38	03455	Σάρκα ψαριών (άλλη από τα φιλέτα), κατεψυγμένη	21,4	0,14%	ESP(52), ITA(22), GBR(15), DEU(8), AUT(1)	USA(23), NAM(18), ESP(13), NLD(9), CHN(9)	38	03455
39	42229	Εξευγενισμένο λάδι και κλάσματα	21,3	0,14%	BGR(93), ROM(1)	MYS(58), NLD(18), IDN(17), LKA(7), DEU(1)	39	42229
40	11230	Μπίρα από βύνη	19,7	0,13%	CYP(17), ISR(7), AUS(4), BGR(4)	DEU(31), NLD(18), MEX(9), GBR(9), BEL(8)	40	11230
41	11241	Ουίσκυ	19,1	0,13%	ESP(58)	GBR(59), NLD(21), USA(13), FXX(7)	41	11241
42	05740	Μήλα, νωπά	18,0	0,12%	TUR(28), BGR(8)	CHL(53), ITA(27), FXX(9), FYR(6), USA(3)	42	05740
43	05456	Αγγούρια και αγγουράκια, νωπά ή διατ. με απλή ψύξη	17,5	0,11%	DEU(49), BGR(13), CZE(8), ROM(4)	NLD(41), ESP(38), TUR(8), JOR(3), BGR(3)	43	05456
44	05672	Ντομάτες, παρασκευασμένες ή διατηρημένες, ολόκληρες	17,3	0,11%	GBR(39), NLD(17), BEL(10), DEU(7), SWE(6)	ITA(79), DEU(7), ESP(6), FXX(3), TUR(3)	44	05672
45	43122	Λίπη και λάδια φυτικά και τα κλάσματα τους	17,2	0,11%	ITA(61), BGR(16), ESP(16), CYP(2)	DEU(28), NLD(27), ESP(17), FXX(13), ROM(5)	45	43122
46	08199	Άλλα παρασκευάσματα για την διατροφή των ζώων, μ.α.κ.	16,4	0,11%	BGR(11), ROM(10), CYP(9)	HUN(25), NLD(18), ESP(14), CHN(11), ITA(8)	46	08199
47	04841	Ψωμί τύπου φρυγανιάς 'Knaackebrot', φρυγανιές, ψωμί ψημένο	15,3	0,10%	DEU(46), CYP(11), ITA(11), BGR(6), ROM(6)	SWE(33), ITA(14), FIN(13), DEU(9), BGR(8)	47	04841
48	04842	Μπισκότα, γκόφρες & γκοφρέτες, ψωμί με καρυκεύματα	14,6	0,10%	CYP(16), BGR(11), USA(10), ITA(8), DNK(6)	DEU(19), CAN(14), POL(11), GBR(10), ITA(7)	48	04842
49	09109	Άλλη Μαργαρίνη	14,6	0,10%	BGR(71), ROM(8), ESP(8)	SWE(32), DEU(18), POL(15), NLD(15), BEL(13)	49	09109
50	05469	Άλλα λαχανικά και μείγματα λαχανικών	14,3	0,09%	ITA(20), DEU(19), BGR(13), CYP(9), ROM(8)	BEL(46), CHN(12), NLD(10), POL(10), FXX(7)	50	05469
51	09101	Μαργαρίνη (εκτός ρευστής μαργαρίνης)	14,0	0,09%	CYP(9), BGR(6), USA(1)	ROM(42), BEL(25), NLD(7), ITA(6), GBR(6)	51	09101
52	02233	Παγωτά, που περιέχουν ή όχι κακάο	13,5	0,09%	CYP(41), ROM(14), DEU(9), BGR(9), FXX(6)	DEU(30), FXX(13), BEL(13), BGR(10), ITA(10)	52	02233
53	03411	Ψάρια, ζωντανά	12,4	0,08%	ESP(39), ITA(32), TUR(6), ROM(5), FXX(4)	FXX(35), ESP(15), ITA(14), SGP(12), DNK(5)	53	03411
54	03637	Σουπιές, χταπόδια & καλαμάρια, κατεψυγμένα	12,3	0,08%	ITA(49), DEU(23), CYP(16), ESP(4), BGR(2)	ESP(27), THA(24), TUN(10), MAR(9), CHN(7)	54	03637
55	42142	Άλλο ελαιόλαδο και τα κλάσματα του	12,2	0,08%	DEU(29), ITA(27), ESP(8), GBR(7), BEL(7)	ESP(51), ITA(32), FXX(8), PRT(3), AUT(2)	55	42142
56	09893	Παρασκευάσματα διατροφής παιδιών (συσκ. λιανικής πώλησης)	11,8	0,08%	CYP(86), USA(5), GBR(2), AUS(2)	NLD(38), IRL(36), FXX(9), DEU(7), CHL(5)	56	09893
57	04610	Αλεύρια από σιτάρι ή σμιγάδι	11,8	0,08%	BGR(33), ITA(28), CYP(17), ROM(9)	AUT(27), HUN(23), FXX(16), DEU(11), ROM(7)	57	04610
58	05892	Αράπικα φυστίκια & λοιπά, παρασκευασμένα ή διατηρημένα, μ.α.κ.	11,5	0,08%	DEU(10), BGR(8), NLD(7)	TUR(55), DEU(12), LUX(10), ROM(8), NLD(5)	58	05892
59	08131	Πίτες και άλλα υπολείμματα από ελαιόσπορους & φύτες δημητριακών	11,2	0,07%	CYP(10), MLT(6), BGR(1)	ESP(42), ARG(42), BRA(7), ROM(6), USA(3)	59	08131
60	03635	Άλλα μαλάκια & ασπόνδυ. υδρόβια, νωπά ή διατηρ. με απλή ψύξη	11,0	0,07%	ITA(81), FXX(14), ESP(3), BGR(2), CYP(0)	ESP(38), GBR(32), FXX(14), NLD(8), USA(4)	60	03635
61	07390	Παρασκευάσματα διατροφής που περιέχουν κακάο, μ.α.κ.	10,9	0,07%	BGR(13), BEL(8), NLD(8), CYP(6)	DEU(29), NLD(12), FXX(11), ITA(10), BEL(9)	61	07390
62	03712	Ρέγγες, σαρδέλες, φρίτσες & σαρδελορέγγες, ολόκληρα ή σε τεμάχια	10,9	0,07%	GBR(29), FXX(26), NLD(14), ITA(9), DEU(8)	PRT(33), MAR(30), DEU(14), POL(7), THA(5)	62	03712
63	05470	Λαχανικά διατηρημένα	10,8	0,07%	DEU(34), ITA(32), ROM(7), BGR(5)	CHN(36), EGY(17), POL(13), (11), BEL(7)	63	05470
64	03611	Γαρίδες, κατεψυγμένες	10,4	0,07%	ESP(63), ITA(25), CYP(6), DEU(3), NLD(1)	ARG(33), ECU(28), CHN(9), THA(7), MAR(7)	64	03611
65	09844	Ξύδια και υποκατάστατα αυτών βρώσιμα που λαμβάνονται από οξικό οξύ	10,1	0,07%	ITA(81), DEU(12), CYP(2), USA(1), BEL(1)	DEU(40), ITA(23), ESP(22), AUT(8), GBR(4)	65	09844
66	05910	Χυμοί πορτοκαλιού	10,1	0,07%	FXX(23), NLD(16), CYP(13), GBR(9)	BRA(32), BEL(17), NLD(16), DEU(15), ESP(11)	66	05910
67	00121	Προβατοειδή, ζωντανά	10,0	0,07%	TUR(73), BGR(21), ROM(6)	GBR(38), AUS(32), ROM(21), HUN(5), AUT(1)	67	00121
		ΣΥΝΟΛΟ (67 Προϊόντα)	3.737	24,5%				
		ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΗΓ. ΤΤΔΕ: 0,1,4	4.097	26,9%				

* Εξαιρούνται εξαγωγές καυσίμων & εμπιστευτικά

Συμβολισμοί Χωρών

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (27)

AUT	ΑΥΣΤΡΙΑ (*)	IRL	ΙΡΛΑΝΔΙΑ (*)
BEL	ΒΕΛΓΙΟ (*)	ITA	ΙΤΑΛΙΑ (*)
BGR	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	LTU	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ
CYP	ΚΥΠΡΟΣ	LUX	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ (*)
CZE	ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΑΣ (*)	LVA	ΛΕΤΤΟΝΙΑ
DEU	ΓΕΡΜΑΝΙΑ (*)	MLT	ΜΑΛΤΑ
DNK	ΔΑΝΙΑ (*)	NLD	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ (*)
ESP	ΙΣΠΑΝΙΑ (*)	POL	ΠΟΛΩΝΙΑ (*)
EST	ΕΣΘΟΝΙΑ (*)	PRT	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (*)
FIN	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ (*)	ROM	ΡΟΥΜΑΝΙΑ
FXX	ΓΑΛΛΙΑ (*)	SVK	ΣΛΟΒΑΚΙΑ (*)
GBR	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ (*)	SVN	ΣΛΟΒΕΝΙΑ (*)
GRC	ΕΛΛΑΔΑ (*)	SWE	ΣΟΥΗΔΙΑ (*)
HUN	ΟΥΓΓΑΡΙΑ (*)		

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

CAN	ΚΑΝΑΔΑΣ (*)	USA	Η Π Α (*)
MEX	ΜΕΞΙΚΟ (*)		

ΆΛΛΕΣ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

AUS	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ (*)	NZL	ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ (*)
JPN	ΙΑΠΩΝΙΑ (*)		

ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ ΟΟΣΑ (εκτός Ν. ΚΟΡΕΑΣ)

CHE	ΕΛΒΕΤΙΑ (*)	NOR	ΝΟΡΒΗΓΙΑ (*)
ISL	ΙΣΛΑΝΔΙΑ (*)	TUR	ΤΟΥΡΚΙΑ (*)

ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗ

HKG	ΧΟΓΚ-ΚΟΓΚ	SGP	ΣΙΝΓΚΑΠΟΥΡΗ
IDN	ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	THA	ΤΑΙΛΑΝΔΗ
KOR	ΝΟΤΙΑ ΚΟΡΕΑ (*)	TWN	ΤΑΙΒΑΝ
PHL	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ		

ΛΟΙΠΗ ΑΣΙΑ

AFG	ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	MAC	ΜΑΚΑΟ
BGD	ΜΠΑΓΚΛΑΝΤΕΣ	MDV	ΜΑΛΔΙΒΕΣ
BRN	ΜΠΡΟΥΝΕΙ	MMR	ΒΙΡΜΑΝΙΑ
BTN	ΜΠΟΥΤΑΝ	MNG	ΜΟΓΓΟΛΙΑ
CHN	ΚΙΝΑ	MYS	ΜΑΛΑΙΣΙΑ
IND	ΙΝΔΙΑ	NPL	ΝΕΠΑΛ
KHM	ΚΑΜΠΟΤΖΗ	PAK	ΠΑΚΙΣΤΑΝ
LAO	ΛΑΟΣ	PRK	ΒΟΡΕΙΑ ΚΟΡΕΑ
LKA	ΣΡΙ ΛΑΝΚΑ	VNM	ΒΙΕΤΝΑΜ

ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΧΩΡΩΝ (CIS)

ARM	ΑΡΜΕΝΙΑ	MDA	ΜΟΛΔΑΒΙΑ
AZE	ΑΖΕΡΜΠΑΪΤΖΑΝ	RUS	ΡΩΣΙΑ
BLR	ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ	TJK	ΤΑΤΣΙΚΙΣΤΑΝ
GEO	ΓΕΩΡΓΙΑ	TKM	ΤΟΥΡΚΜΕΝΙΣΤΑΝ
KAZ	ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	UKR	ΟΥΚΡΑΝΙΑ
KGZ	ΚΙΡΓΙΖΙΑ	UZB	ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ

ΒΑΛΚΑΝΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

ALB	ΑΛΒΑΝΙΑ	XK	ΚΟΣΟΒΟ
BIH	ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ	XM	ΜΑΥΡΟΒ.-ΜΟΝΤΕΝ.
FYR	ΠΓΔΜ	XS	ΣΕΡΒΙΑ
HRV	ΚΡΟΑΤΙΑ		

ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ & ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

ARE	ΕΝΩΜ. ΑΡΑΒ. ΕΜΙΡΑΤΑ	LBN	ΛΙΒΑΝΟΣ
BHR	ΜΠΑΧΡΕΙΝ	LBY	ΛΙΒΥΗ
DZA	ΑΛΓΕΡΙΑ	MAR	ΜΑΡΟΚΟ
EGY	ΑΙΓΥΠΤΟΣ	OMN	ΟΜΑΝ
IRN	ΙΡΑΝ	QAT	ΚΑΤΑΡ
IRQ	ΙΡΑΚ	SAU	ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ
ISR	ΙΣΡΑΗΛ (*)	SYR	ΣΥΡΙΑ
JOR	ΙΟΡΔΑΝΙΑ	TUN	ΤΥΝΗΣΙΑ
KWT	ΚΟΥΒΕΙΤ	YEM	ΥΕΜΕΝΗ

ΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ

AND	ΑΝΔΟΡΡΑ	NRU	ΝΑΟΥΡΟΥ
FJI	ΦΙΤΖΙ	PAL	ΠΑΛΑΟΥ
FRO	ΦΕΡΟΕ ΝΗΣΟΙ	PCN	ΠΙΤΚΑΙΡΝ ΝΗΣΟΙ
FSM	ΟΜΟΣΠ. ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑΣ	PNG	ΠΑΠΟΥΑΣΙΑ-ΝΕΑ ΓΟΥΙΝΕΑ
GIB	ΓΙΒΡΑΛΤΑΡ	PYF	ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ
GZA	ΓΑΖΑ ΚΑΙ ΙΕΡΙΧΩ	SHP	ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΙ ΣΚΑΦΩΝ
KIR	ΚΙΡΙΜΠΑΤΙ	SLB	ΝΗΣΟΙ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ
LIE	ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΙΝ	TON	ΤΟΝΓΚΑ
MRS	ΝΗΣ. ΒΟΡ. ΜΑΡΙΑΝΕΣ	TUV	ΤΟΥΒΑΛΟΥ
NCL	ΝΕΑ ΚΑΛΗΔΟΝΙΑ	VUT	ΒΑΝΟΥΑΤΟΥ
		WLF	ΟΥΩΛΙΣ & ΦΟΥΤΟΥΝΑ ΝΗΣΟΙ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

ARG	ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	HND	ΟΝΔΟΥΡΑ
BHS	ΜΠΑΧΑΜΕΣ	PAN	ΠΑΝΑΜΑΣ
BRA	ΒΡΑΖΙΛΙΑ	VCT	ΑΓΙΟΣ ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ
CHL	ΧΙΛΗ (*)		

ΧΩΡΕΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ETH	ΑΙΘΙΟΠΙΑ	MRT	ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ
GAB	ΓΚΑΜΠΟΝ	NER	ΝΙΓΗΡ
GHA	ΓΚΑΝΑ	NGA	ΝΙΓΗΡΙΑ
KEN	ΚΕΝΥΑ	ZAF	ΔΗΜ. ΝΟΤ. ΑΦΡΙΚΗΣ

ΛΟΙΠΗ ΑΦΡΙΚΗ

AGO	ΑΓΚΟΛΑ	MOZ	ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ
BEN	ΜΠΕΝΙΝ	MUS	ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ
BFA	ΜΠΟΥΡΚΙΝΑ ΦΑΣΟ	MWI	ΜΑΛΑΟΥΙ
BWA	ΜΠΟΤΣΟΥΑΝΑ	NAM	ΝΑΜΙΒΙΑ
BYS	ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ	REU	ΡΕΥΝΙΟΝ
CAF	ΔΗΜΟΚ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	RWA	ΡΟΥΑΝΤΑ
CIV	ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣΤΟΥ	SDN	ΣΟΥΔΑΝ
CMR	ΚΑΜΕΡΟΥΝ	SEN	ΣΕΝΕΓΑΛΗ
COG	ΚΟΝΓΚΟ	SHN	ΑΓΙΑ ΕΛΕΝΗ
COM	ΚΟΜΟΡΕΣ	SLE	ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ
CPV	ΔΗΜ. ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ	SOM	ΣΟΜΑΛΙΑ
DJI	ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ	STP	ΣΑΟ ΤΟΜΕ & ΠΡΙΝΣΙΠΕ
GIN	ΓΟΥΙΝΕΑ	SWZ	ΣΟΥΑΖΙΛΑΝΔΗ
GMB	ΓΚΑΜΠΙΑ	SYC	ΣΕΥΧΕΛΛΕΣ
GNB	ΓΟΥΙΝΕΑ ΜΠΙΣΣΑΟΥ	TOC	ΤΣΑΝΤ
GNQ	ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΓΟΥΙΝΕΑ	TGO	ΤΟΓΚΟ
IOT	ΒΡΕΤ. ΕΔΑΦΟΣ ΙΝΔΙΚ. ΩΚΕΑΝΟΥ	TZA	ΤΑΝΖΑΝΙΑ
LBR	ΛΙΒΕΡΙΑ	UGA	ΟΥΓΚΑΝΤΑ
LSO	ΛΕΣΘΟΟ	ZAR	ΖΑΪΡ
MDG	ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ	ZMB	ΖΑΜΠΙΑ
MLI	ΜΑΛΙ	ZWE	ΖΙΜΠΑΜΠΟΥΕ

ΛΟΙΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

ANT	ΟΛΛΑΝΔΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΛΕΣ	GUY	ΓΟΥΙΑΝΑ
ATG	ΑΝΤΙΓΚΟΥΑ & ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΤΑ	HTI	ΑΪΤΗ
BLZ	ΜΠΕΛΙΖ	JAM	ΙΑΜΑΙΚΗ
BMU	ΒΕΡΜΟΥΔΕΣ	LCA	ΑΓΙΑ ΛΟΥΚΙΑ
BOL	ΒΟΛΙΒΙΑ	MSR	ΜΟΝΤΣΕΡΑΤ
BRB	ΜΠΑΡΜΠΑΝΤΟΣ	MTQ	ΜΑΡΤΙΝΙΚΑ
COL	ΚΟΛΟΜΒΙΑ	NIC	ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ
CRI	ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ	PER	ΠΕΡΟΥ
CUB	ΚΟΥΒΑ	PRY	ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ
CYM	ΚΑΥΜΑΝ ΝΗΣΟΙ	SLV	ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ
DMA	ΝΤΟΜΙΝΙΚΑ	SPM	ΑΓΙΟΣ ΠΕΤΡΟΣ & ΜΙΚΕΛΟΝ
DOM	ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	SUR	ΣΟΥΡΙΝΑΜ
ECU	ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ	TCA	ΤΕΡΚΣ ΚΑΙ ΚΑΙΚΟΣ ΝΗΣΟΙ
FLK	ΝΗΣΟΙ ΦΩΚΛΑΝΤ	TTO	ΤΡΙΝΙΔΑΔ ΚΑΙ ΤΟΜΠΑΓΚΟ
GLP	ΓΟΥΑΔΕΛΟΥΠΗ	URY	ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ
GRD	ΓΡΕΝΑΔΑ	VEN	ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ
GRL	ΓΡΟΙΛΑΝΔΙΑ	VIR	ΠΑΡΘΕΝΟΙ ΝΗΣΟΙ
GTM	ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ		
GUF	ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΟΥΙΑΝΑ		

* Χώρα - μέλος του ΟΟΣΑ

4. Σύγκριση με Παλαιότερες Μελέτες του ΚΕΕΜ

Στο τμήμα αυτό παρουσιάζεται μια συνοπτική σύγκριση των συμπερασμάτων της παρούσας μελέτης με τα συμπεράσματα τριών παλαιότερων μελετών με το ίδιο αντικείμενο, που εκπονήθηκαν επίσης από το Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών & Μελετών (ΚΕΕΜ) το 1983, 1989 και 2000, αντίστοιχα. Στις παλαιότερες μελέτες του ΚΕΕΜ, υπολογίζεται ο βαθμός ανταγωνιστικότητας των ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδος για το σύνολο των προϊόντων, τα αγροτικά και τα βιομηχανικά προϊόντα, σε αντίθεση με την παρούσα μελέτη, που περιορίζεται μόνο στα αγροτικά προϊόντα. Η μέθοδος που ακολουθήθηκε είναι ακριβώς η ίδια, αλλά τα στατιστικά στοιχεία αναφέρονται στα έτη 1981, 1986 και 1998, αντίστοιχα. Η πρώτη μελέτη εξέτασε τον ανταγωνισμό με βάση τις εξαγωγές 34 αγροτικών προϊόντων που το 1981 αποτελούσαν το 86% του συνόλου των εξαγωγών του αγροτικού τομέα. Στη δεύτερη μελέτη εξετάστηκε ο ανταγωνισμός σε 44 αγροτικά προϊόντα που αντιπροσώπευαν το 1986 το 85% των συνολικών εξαγωγών. Και, τέλος, η τρίτη μελέτη ανέλυσε τον ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν στις διεθνείς αγορές 43 προϊόντα που το 1998 αντιπροσώπευαν το 83% του συνόλου των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων.

Με εξαίρεση τη μελέτη του 1998 που εξετάζει τον ανταγωνισμό μόνο στις αγορές των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις άλλες μελέτες έχουν περιληφθεί και οι λοιπές αγορές των χωρών-μελών του Ο.Ο.Σ.Α. Έτσι, σε γενικές γραμμές τα αποτελέσματα των τεσσάρων μελετών είναι σε μεγάλο βαθμό συγκρίσιμα, αφού έχουν, με εξαίρεση τα στοιχεία του 1998, την ίδια σύνθεση ως προς τις αγορές του εξωτερικού που απορροφούν τις ελληνικές εξαγωγές αγροτικών προϊόντων. Αυτό σημαίνει ότι οι διαφορές μεταξύ των συμπερασμάτων των τεσσάρων μελετών οφείλονται κυρίως στη μεταβολή των προτύπων ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει η χώρα μας, παρά στη χρήση διαφορετικών πρωτογενών δεδομένων.

Οι διαφορές των συμπερασμάτων των ως άνω μελετών είναι σημαντικές. Στο σύνολο των αγροτικών προϊόντων, τις επτά από τις δέκα πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν οι ίδιες χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Τουρκία και ΗΠΑ). Εξαίρεση αποτελούν η Μ. Βρετανία (1981: 12η, 1986: 10η, 1998: 14η, 2011: 7η), ο Καναδάς (1981: 13η, 1986: 7η, 1998: 19η, 2011: 9η) και η Αυστρία, που το 1981 και το 1986 δεν ανήκε καν στις 30 πρώτες ανταγωνίστριες χώρες, το 1998 κατείχε την 28η θέση και το 2011 αναρριχήθηκε στην 10η θέση (Πίνακας 4.1).

Πίνακας 4.1 Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδος στα Αγροτικά Προϊόντα κατά τα έτη 2011, 1998, 1986 & 1981

Ανταγωνίστρια Χώρα	Ποσοστό (%)				Σειρά Σπουδαιότητας			
	Συνολικού ανταγωνισμού				2011	1998	1986	1981
Ισπανία	20,7%	27,9%	11,7%	8,5%	1	1	4	3
Ιταλία	10,5%	13,0%	14,8%	24,6%	2	2	2	1
Γαλλία	9,3%	11,7%	23,2%	7,5%	3	3	1	5
Ολλανδία	8,8%	8,2%	5,1%	5,5%	4	4	6	6
Γερμανία	7,7%	2,5%	3,1%	4,3%	5	10	9	7
Τουρκία	3,4%	6,3%	13,1%	8,1%	6	5	3	4
Μ.Βρετανία	2,7%	1,4%	2,1%	1,5%	7	14	10	12
Βέλγιο - Λουξεμβούργο	2,3%	2,8%	4,2%	1,2%	11 & 30 **	9	8	14
ΗΠΑ	2,0%	3,6%	5,8%	10,0%	8	8	5	2
Καναδάς	1,9%	0,7%	4,4%	1,4%	9	19	7	13
Αυστρία	1,8%	0,2%	*	*	10	28	*	*
Ρουμανία	1,7%	*	0,6%	*	12	*	26	*
Ν. Αφρική	1,6%	4,5%	1,5%	3,8%	13	6	11	8
Ιρλανδία	1,6%	0,8%	0,1%	*	14	16	30	*
Κίνα	1,3%	0,6%	*	*	15	21	*	*
Ουγγαρία	1,3%	0,7%	*	*	16	20	*	*
Πολωνία	1,3%	0,5%	*	*	17	22	*	*
Πορτογαλία	1,2%	1,8%	0,9%	0,5%	18	11	14	27
Δανία	1,2%	0,8%	0,5%	*	19	17	20	*
Μαρόκο	1,2%	1,5%	0,7%	0,7%	20	13	17	23
Χιλή	1,1%	1,8%	0,5%	*	21	12	19	*
Σουηδία	1,1%	0,4%	*	*	22	24	*	*
Τσεχία	1,0%	*	*	*	23	*	*	*
Περού	0,9%	*	*	*	24	*	*	*
Λιβανο	0,8%	*	*	*	25	*	*	*
Βραζιλία	0,8%	1,0%	*	*	26	15	*	*
Αυστραλία	0,8%	0,3%	0,9%	2,0%	27	25	13	11
Τυνησία	0,7%	4,0%	0,5%	1,2%	28	7	18	15
Βουλγαρία	0,6%	0,2%	0,9%	3,4%	29	29	15	9
Σύνολο	91,3%	97,1%	94,7%	84,2%				
Χώρες Ε.Ε.	74,7%	71,3%	65,7%	53,6%				
Χώρες Ο.Ο.Σ.Α.	81,7%	83,4%	89,1%	73,1%				
* Η αντίστοιχη χώρα δεν ήταν βασική ανταγωνίστρια κατά τα έτη 1998 ή / και 1986 & 1981								
** Μέχρι το έτος 2000, οι στατιστιστικές εξωτερικού εμπορίου των χωρών Βέλγιο & Λουξεμβούργο ήταν ενοποιημένες								

Επίσης, η σειρά των χωρών και τα ποσοστά του συνολικού ανταγωνισμού που αντιπροσωπεύουν οι χώρες, διαφέρουν αισθητά. Πρώτη ανταγωνίστρια χώρα αναδεικνύεται η Ισπανία με ποσοστό 20,7%, από 4η το 1986 (11,7%), και 3η το 1981 (8,5%). Δεύτερη παραμένει σε όλες τις περιπτώσεις η Ιταλία (εκτός από το 1981 που είναι 1η), αλλά συνεχώς με μικρότερη συμμετοχή στο συνολικό ανταγωνισμό (1981: 24,6%, 1986: 14,8%, 1998: 13% και 2011 10,5%). Τρίτη παραμένει η Γαλλία αλλά με μικρότερη συμμετοχή στο συνολικό ανταγωνισμό (2011: 9,3%, 1998: 11,7%), που

σημειωτέον το 1986 κατείχε την 1η θέση με ποσοστό ανταγωνισμού 23,2%, ενώ το 1981 ήταν στην 5η θέση με 7,5%.

Η Ολλανδία διατηρεί το 2011 όπως και το 1998 την τέταρτη θέση με περίπου το ίδιο ποσοστό ανταγωνισμού (2011: 8,8% και 1998: 8,2%), ενώ το 1986 και 1981 κατείχε την έκτη θέση. Η Γερμανία από την 10η και 9η θέση το 1988 και 1986, αντίστοιχα, ανέβηκε το 2011 στη 5η θέση με ποσοστό 7,7%. Επίσης, σημαντική είναι η άνοδος της Μ. Βρετανίας που ανέβηκε στη 7η θέση το 2011 από 14η, 10η και 12η το 1998, 1986 και 1981, αντίστοιχα. Οι ΗΠΑ διατήρησαν την 8η θέση που κατείχαν και το 1998 αλλά με μικρότερο ποσοστό (2% το 2011 έναντι 3,6% το 1998), ενώ το 1981 ήταν στη δεύτερη θέση με ποσοστό ανταγωνισμού 10% και το 1986 στην 5η θέση με ποσοστό 5,8%. Ο Καναδάς από την 13η θέση το 1981 (1,4%) ανέβηκε στην 7η το 1986 (4,4%) για να περιοριστεί στην 19η θέση το 1998 (0,7%) και να ανέβει στην 9η θέση το 2011 (1,9%). Αντίθετα, η Τουρκία από 4η και 3η το 1981 (8,1%) και το 1986 (13,1%) περιορίστηκε στην 5η θέση το 1998 (6,3%) και στην 6η το 2011 (3,4%). Τέλος, η Αυστρία από 28η ανταγωνίστρια χώρα που ήταν το 1998 με ποσοστό ανταγωνισμού μόλις 0,2%, κατέλαβε το 2011 την 10η θέση με ποσοστό 1,8%.

Η μέθοδος υπολογισμού των δεικτών ανταγωνιστικότητας ενσωματώνει και τους τρεις παράγοντες που προσδιορίζουν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων (συμμετοχή κάθε προϊόντος στις ελληνικές εξαγωγές, συμμετοχή κάθε αγοράς στις εξαγωγές του προϊόντος, συμμετοχή ανταγωνιστριών χωρών σε κάθε αγορά). Έτσι, οι διαφορές στην κατάταξη των ανταγωνιστριών χωρών μεταξύ των ετών 1981, 1986, 1998 και 2011, που αναφέρθηκαν πιο πάνω, οφείλονται, τόσο στη μεταβολή της σύνθεσης των ελληνικών εξαγωγών (εξαγόμενα αγροτικά προϊόντα και χώρες προορισμού) όσο και στη μεταβολή του εξαγωγικού προτύπου των ανταγωνιστών μας. Για παράδειγμα, η άνοδος της Ισπανίας οφείλεται κυρίως στα νωπά ψάρια, λοιπά λαχανικά, παρθένο ελαιόλαδο, πορτοκάλια, φράουλες και μανταρίνια που είναι τα σημαντικότερα ελληνικά εξαγόμενα γεωργικά προϊόντα στην αγορά των οποίων η Ισπανία έχει εισέλθει δυναμικά με αποτέλεσμα να καταστεί ο βασικότερος ανταγωνιστής μας. Αντίθετα, η υποχώρηση της Γαλλίας, που ήταν ο 1ος ανταγωνιστής το 1986, οφείλεται κυρίως στα δημητριακά, των οποίων η Γαλλία ήταν ο βασικότερος ανταγωνιστής. Τα προϊόντα αυτά (σιτάρι σκληρό και αραβόσιτος) ενώ το 1986 ήταν από τα σημαντικότερα εξαγόμενα γεωργικά προϊόντα της χώρας μας με εξαγωγές άνω των 200 εκ. €, σήμερα έχουν περιοριστεί σημαντικά και οι εξαγωγές

τους το 2011 ήταν μόνο 91,7 εκ. €, ενώ παράλληλα στις σημαντικότερες αγορές μας οι βασικοί προμηθευτές είναι πλέον ο Καναδάς και οι ΗΠΑ.

Επομένως, μία πλήρης παρουσίαση των αιτιών της μεταβολής των προτύπων ανταγωνισμού μεταξύ των ετών 1981, 1986, 1998 και 2011 δεν είναι δυνατή αφού αυτό θα απαιτούσε την παρουσίαση όλων των πρωτογενών στοιχείων. Επίσης, είναι εμφανές ότι τα αποτελέσματα αυτών των μελετών ισχύουν μόνο για όσο διάστημα δεν έχουν συμβεί αξιόλογες μεταβολές στη σύνθεση τόσο του ελληνικού όσο και του διεθνούς εξωτερικού εμπορίου. Για να υπάρχει αξιόπιστη εικόνα του προτύπου του ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει η χώρα μας, θα πρέπει να αναθεωρούνται οι εκτιμήσεις των παραπάνω συντελεστών σε τακτά χρονικά διαστήματα.

5. Συμπεράσματα

Αντικείμενο αυτής της μελέτης είναι ο προσδιορισμός των βασικών ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδος στις εξαγωγές των αγροτικών προϊόντων προς τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ο.Ο.Σ.Α., με βάση τη σύνθεση του διεθνούς εμπορίου το 2011. Οι ανταγωνίστριες χώρες κατατάσσονται με βάση το «βαθμό ανταγωνισμού», δηλαδή την έκταση του ανταγωνισμού που αντιπροσωπεύουν για τη χώρα μας. Ο βαθμός του ανταγωνισμού υπολογίζεται τόσο για κάθε προϊόν χωριστά, όσο και για το σύνολο των αγροτικών προϊόντων.

Η Ισπανία και η Ιταλία είναι οι κύριοι ανταγωνιστές της Ελλάδος και αντιπροσωπεύουν το 31,2% του συνολικού ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Από τις 10 κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες, οι επτά είναι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Ην. Βασίλειο και Αυστρία που καταλαμβάνουν την 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η, 7^η και 10^η θέση, αντίστοιχα).

Οι χώρες - μέλη της Ε.Ε. στο σύνολο τους αντιπροσωπεύουν το 74,7% του συνολικού ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει η χώρα μας, και οι χώρες-μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. το 81,7%. Έτσι, ενισχύεται η άποψη ότι οι χώρες-μέλη της Ε.Ε. δεν είναι μόνον οι κύριοι πελάτες των ελληνικών εξαγωγών αλλά και οι κυριότεροι ανταγωνιστές μας. Η Τουρκία αναδεικνύεται σε έναν από τους βασικότερους ανταγωνιστές της Ελλάδος στα αγροτικά προϊόντα. Η γειτονική χώρα καταλαμβάνει την 6^η θέση, αντιπροσωπεύοντας το 3,4%, του συνολικού ανταγωνισμού.

Τέλος, σε σύγκριση με παλαιότερες μελέτες του ΚΕΕΜ, που εξετάζουν τον ανταγωνισμό με βάση τα στοιχεία του διεθνούς εμπορίου των ετών 1981, 1986 και

1998, εντύπωση προκαλεί η ανακατάταξη των βασικών ανταγωνιστών. Πιο συγκεκριμένα, παρατηρείται σημαντική άνοδος της Ισπανίας (που ήταν 4η το 1986), της Γερμανίας (που ήταν 10η το 1998), της Μ. Βρετανίας (που ήταν 14η το 1998), του Καναδά (που ήταν 19η το 1998) και της Αυστρίας (που ήταν 28η το 1998). Δεύτερη παραμένει από το 1986 η Ιταλία (ήταν 1η το 1981), η Γαλλία διατηρεί από το 1998 την τρίτη θέση (ήταν 1η το 1986 και 5η το 1981), ενώ η Τουρκία από 4η και 3η το 1981 και το 1986 περιορίστηκε στην 5η θέση το 1998 και στην 6η το 2011. Στο σύνολο των αγροτικών προϊόντων, τις επτά από τις δέκα πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν από το 1981 οι ίδιες χώρες (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Ολλανδία, Γερμανία, Τουρκία και ΗΠΑ).

Βιβλιογραφία

- Βαλντέν, Σ. (1983), «Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδος στις Εξαγωγές», Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ), Αθήνα.
- Πινότση, Δ. & Χαλικιάς, Ι. (2000), «Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδος στις Εξαγωγές προς τις Χώρες-Μέλη της Ε.Ε.», Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ), Αθήνα.
- Χαλικιάς, Ι. (1989), «Οι Βασικές Ανταγωνίστριες Χώρες της Ελλάδος στις Εξαγωγές προς τις Χώρες-Μέλη του Ο.Ο.Σ.Α.», Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ), Αθήνα.
- Χαλικιάς, Ι. (2010), «Η Γεωγραφική Κατανομή της Προέλευσης των Ελληνικών Εξαγωγών κατά το Έτος 2008: Ανάλυση ανά Περιφέρεια και ανά Νομό», Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ), Αθήνα.
- Χαλικιάς, Ι. (2011), «Οι Μεταβολές της Σύθεσης των Ελληνικών Εξαγωγών κατά την Περίοδο 1988 – 2010», Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ), Αθήνα.
- Χαλικιάς, Ι. (2012), «Η Εξέλιξη των Εξαγωγών Αγροτικών Προϊόντων κατά την Περίοδο 1988 - 2010: Τάσεις, Ανταγωνισμός, Μερίδια στις Ξένες Αγορές», Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ), Αθήνα.